

Tegen ebola en onwetendheid

Ergste uitbraak ooit teistert West-Afrika. De Kerk strijdt mee op diverse manieren

- ▶ De eerste Europeaan die besmet raakte en stierf, was een priester
- ▶ In Sierra Leone werkten christenen en moslims samen een actieplan uit
- ▶ Bisschoppen in Nigeria wijzigden uit voorzorg de liturgie

Jozefien VAN HUFFEL

Op 12 augustus overleed de Spaanse missionaris Miguel Pajares (75), die in de Liberiaanse hoofdstad Monrovia voor een ngo werkte, in een ziekenhuis in Madrid aan ebola. De man werd vier dagen eerder gerepatriëerd en kreeg een behandeling met het experimentele medicijn ZMapp. Anders dan bij andere hulpverleners kon het middel echter niet baten voor Pajares.

De ebola-uitbraak die in maart van dit jaar in Guinee begon, is de ergste sinds de ziekte in 1976 in Congo werd ontdekt. Het dodelijke virus verspreidde zich naar Sierra Leone en Liberia en in totaal overleden meer dan 1.500 mensen. Eerdere uitbraken troffen vooral afgelegen gebieden in Centraal-Afrika. Zo dook de ziekte al zes keer op in Congo, vijf keer in Uganda en vier keer in Gabon. Deze eerste uitbraak van ebola in West-Afrika treft echter ook stedelijke gebieden, zoals de hoofdsteden Conakry (Guinee) en Monrovia (Liberia). Dat maakt de impact automatisch groter.

Bovendien is ebola ook onbekend bij de bevolking in West-Afrika. Symptomen worden

daardoor vaak laat opgemerkt. Familieleden en gezondheidswerkers zijn niet op de hoogte dat ebola via lichaamsvloeistoffen wordt overgedragen en raken besmet bij het verplegen van de zieken. Bovendien voeren ze traditionele begrafenisrituelen uit waarbij de dode met de hand wordt gewassen, terwijl de ziekte ook na het overlijden van de patiënt besmettelijk blijft.

In Sierra Leone beslisten vertegenwoordigers van diverse religies dan ook samen de strijd tegen de ziekte aan te gaan. De zogenoemde Religious Leaders Task Force on Ebola (RLTFE) organiseert trainingssessies voor de gelovigen. Priesters en andere voorgangers geven in kerken en moskeeën, maar ook op de radio en de televisie, uitleg over symptomen, preventie en aanpak van de ziekte.

Zeer ongelukkig was daarentegen de reactie van enkele religieuze leiders in buurland Liberia. Onder meer aartsbisschop Lewis Zeiglier van Monrovia ondertekende een document met de onzinnige bewering dat ebola een straf is voor de aanwezigheid van homoseksualiteit in het land.

Priesters leggen zowel in hun parochie als op radio en televisie uit wat preventie inhoudt

Ook in Nigeria doken intussen enkele gevallen van ebola op, nadat minstens een patiënt per vliegtuig in het land aankwam. De meeste bisdommen namen daarop voorzorgsmaatregelen om de kans op besmetting te verkleinen. Zo vervangen ze bij-

voorbeeld de tot nu toe gangbare tongcommunie door de handcommunie en manen ze gelovigen aan om de wijwatervaten aan de ingang van kerken voorlopig niet te gebruiken. Op sommige plaatsen wordt de vredeswens tijdens eucharistievieringen volledig overgeslagen, elders knikken en glimlachen de gelovigen in plaats van een hand te geven.

In het bisdom Makurdi bestaat dan weer een tijdelijke richtlijn over uitvaartdiensten. De Kerk moedigt er de gelovigen aan om overledenen prompt te begraven. Enkel wanneer een medisch attest aangeeft dat ebola niet de doodsoorzaak is, mag het lichaam worden binnengebracht in de kerk. De bisschoppen hopen dat ze aldus gelovigen aanzetten om ook elders voorzorgsmaatregelen treffen.

In het West-Afrikaanse Ghana, waar nog geen ebola is vastgesteld, vroeg de bisschoppenconferentie eind augustus aan de overheid dat het land zich zou voorbereiden. Mensen die het land via de zee betreden, zoals vissers die terugkeren uit besmet gebied, zouden volgens de Kerk bijvoorbeeld moeten worden onderzocht.

Priesters, religieuzen en vrijwilligers zouden daarnaast door hulpverleners moeten worden opgeleid om desgewenst informatie te verspreiden en de Ghaneese regering zou een extra vergoeding moeten voorzien voor mensen die beroepshalve in aanraking komen met ebola, zodat die minder geneigd zouden zijn hun job te verlaten. Tot slot waarschuwde de bisschoppenconferentie ook voor paniek. „Het heeft geen enkele zin om bij elk symptoom te reageren alsof het om ebola gaat”, klinkt het.

STANDPUNT

Bert CLAERHOUT

Interreligieuze dialoog moeilijk, maar noodzakelijk

„Onder het motto *Vrede is de toekomst* houdt de Gemeenschap van Sant'Egidio van 7 tot 9 september haar jaarlijkse internationale interreligieuze bijeenkomst (zie bladzijden 10 en 11). De brandende actualiteit in het Midden-Oosten maakt dat de ontmoeting in de Antwerpen op een delicaat moment plaatsvindt. De vervolging van de christenen in Syrië en Irak, alsook de barbaarse moord op de Amerikaanse journalist James Foley door de extremistische beweging Islamitische Staat (IS) vervulde velen met afschuw. „Als de godsdiensten zich vrede-stichters noemen, waarom zijn ze dan zo vaak een bron van haat en geweld?“, vragen sommigen zich af.

Ook na de aanslagen van 11 september 2001 beroerde die kritiek de publieke opinie. De gruwel die gepaard ging met de spectaculaire beelden van de brandende en instortende WTC-torens in New York, zadelde het Westen op met een immens trauma. Hoewel James Foley beslist niet de eerste westerling is die door IS-strijders is onthoofd, roept zijn brutale dood gelijkaardige frustraties op. Als de IS-strijders hun huiveringwekkende videoboodschap met de onthoofding van Foley dan ook nog beginnen met de tekst „In de naam van Allah, de barmhartigste, de meest vergevingsgezinde“, kun je bovendien moeilijk om de godsdiensten heen.

„Als godsdiensten vrede willen stichten, waarom veroorzaken ze dan zo veel geweld?“, vragen sommigen zich af

Uiteraard is het de bedoeling van de IS-milities om met dergelijke terroristische propaganda te choqueren en te intimideren, en zo het Westen duidelijk te maken dat zij voor niets of niemand terugdeinzen en er evenmin voor terugschrikken een beroep te doen op middeleeuwse executiemethoden. Vijanden van het IS-leger weten meteen welk gruwelijk lot hen te wachten staat als ze worden opgepakt. Leert de Koran immers niet dat ongelovigen in de tijd van de profeet Mohammed met het zwaard werden bestreden? Welnu, IS-strijders nemen dat letterlijk. Ze hebben geen boodschap aan westerse morele sentimenten.

Diverse islamitische religieuze leiders veroordeelden inmiddels de moordpartijen die IS-strijders in naam van de islam pleegt. Volgens hen moeten moslims anderen en andersgelovigen eerbiedigen. Terecht. Terroristisch geweld dat weerloze burgers de dood injaagt, kan nooit worden gerechtvaardigd. Als gelovigen kunnen we nooit aanvaarden dat om het even welke God dergelijke slachtpartijen en offers eist. Het blijft dan ook belangrijk dat vredesontmoetingen zoals die van Sant'Egidio plaatsvinden, al was het maar om het duale denken en het vijandsbeeld tussen 'wij' en 'zij', tussen het christelijke Westen en de islamitische wereld, te bannen. Om verder bloedvergieten te voorkomen, zullen de geestelijke leiders hun stem evenwel nog meer en luider moeten verheffen. Argumenteren dat de islam niets van doen heeft met de ideologie en het moorddadige optreden van IS in het Midden-Oosten, klinkt hoe langer hoe minder geloofwaardig als de islamitische leiders zich ook niet keren tegen de discriminatie in de Arabische wereld die de christenen – en tal van andere minderheidsgroepen – in het dagelijkse leven tot tweederangsburgers degradeert.

Omdat terrorisme noch vergelding een antwoord biedt op de huidige problemen, kan het belang van interreligieuze vredesontmoetingen niet genoeg worden onderstreept. Er blijft trouwens hoe dan ook veel werk aan de winkel om de interreligieuze dialoog tussen christenen en moslims een nieuw elan te geven en zodoende tot een grotere betrokkenheid en meer wederzijds begrip te komen. Prangende vragen mogen daarbij niet gemakshalve van tafel worden geveegd. Beweren dat het overgrote merendeel van de moslims vredelievende mensen zijn die anderen respecteren en allereerst hopen op een toekomst voor hun kinderen, is zonder meer correct. Maar even belangrijk om weten is hoe hun leiders denken over de scheiding van Kerk en Staat en hoe ze de teksten van hun profeet anno 2014 precies interpreteren.„

„Ebola is echt.” Een spandoek aan de uitgang van een ziekenhuis in Sierra Leone. © Belga Image